

GÜNÜMÜZ ÖNEMLİ İSLAM DÜŞÜNÜRLERİNDEN

PROF. DR. TAHA ABDURRAHMAN'A GÖRE "AKSA TUFANI"

Röportaj: DR. MAHMUD ALNAFFAR VAN YYÜ

Çeviri: DR. MUHAMMED ŞEHİT HAKÇIOĞLU VAN YYÜ

Prof. Dr. Tâhâ Abdurrahman'la tanışmamız onun birçok eserini okumam ve incelemem sayesinde oldu. Hocamızın eserleri gerek hoca ve gerekse de öğrenci düzeyinde her zaman araştırma ve incelemelere konu olmaktadır. Hocamızla ilk buluşmamız 2017 yılında el-Furkân İslam Mirası Vakfının İbn Haldûn üniversitesi iş birliğiyle düzenlemiş olduğu "*Din ve Medeniyet: Umrâni Korumak Şer'î bir Gayedir.*" konulu sempozyum aracılığıyla oldu.

Daha sonraki yıllarda hocamızla şahsi iletişimimiz devam etti. Geçen sene onu ziyaret etmek istedim ancak hocanın sağlık problemleri dolayısıyla bu ziyaret, mümkün olmadı.

Geçen günlerde Rabat ziyaretimde hocamızla görüşmek için aradım ancak muhterem eşi hocanın geçen aylarda geçirmiş olduğu ameliyat dolayısıyla sağlığının daha da kötüleştiğini bildirerek görüşme olamayacağı için özrünü beyan etse de aradan birkaç dakika geçmeden ziyaret talebi Gazze'li birinden olduğu için bizatihi hocanın kendisi bana dönüş yaptı. Onu ziyaret etmek için Fas'lı âlim Muhammed Awâm'la yanına girer girmez bana sarıldı ve "Aksa Tufanı'nın kokusunu koklamak istediğini belirtti.

Bir saatten fazla süre boyunca, halen devam eden savaşla ilgili konuşmalar ve müzakerelerde hocamızın yazma konusunda kendisine şart koştuğu "Arap dilinin beyan gücüne katkı sağlamak ve fikirleri analiz ederken mantık araçlarını kullanmak" konusundan da uzak değildi.

Hocamızın bu ufuk açıcı fikirleri, Arap ve Müslüman toplumunun karşı karşıya olduğu varoluşsal zorlukları incelerken doğaya, ahlaka ve ideallere başvuran güven teorisinin ışığında, onun eşsiz kitabı *Suğûru'l-Murabita*'a eklenecek yeni bir bölüm olarak sıralanabilir.

Aksa Tufanının Medenî Anlamı

Prof. Dr. Taha Abdurrahman'a göre *Aksa Tufanı*, insanın kendisini keşfedip derinliklerine daldığı, iç dünyasını dış dünyasıyla bağladığı ve hemen yapması gerekenleri uzun vadede yapması gerekenlerle birleştirdiği yeni değerler aracılığıyla medeniyetin farklı bir boyuttaki tecellisi, ümmetin yeni bir dirilişi ve insan için yeni bir doğum anlamına gelmektedir. Aynı zamanda Aksa

Tufanı, İsrail'in dayattığı köleleştirici değerlerin yayıldığı bir ortamda insanın özgürlüğünü aradığı yeni bir değerler manzumesi anlamına geldiği gibi sapkın değerlerin kabul edildiği bir gerçeklikte fitratını gözden geçirdiği yeni şartlar anlamı da taşımaktadır.

Hoca devamında şunları ekledi; Filistin direnişi bugün ümmetin tarihini yazmakta ve ürettiği akılla gerek bireysel ve gerekse de kolektif olarak meydana getirdiği hayret verici eylemler sonucunda oluşan ve oluşacak olan yansımalarıyla insanlığı nura doğru yönlendiriyor. Bu durum rasyonel olarak sürekli emek vermenin ve insanlık ve İslam tarihinde yenilenebilir enerjinin üretken bir mirasıdır. Sayıları az da olsa bu direniş emanetin en büyüğü ve asil bir iradenin tezahürüdür. Çünkü bu direniş erleri ilahî sıfatlar üzerine değerleri yeniden tesis ettikleri gibi İslam'ı kutsal yapısı üzerine yeniden kurup ilahî yakınlık ruhunu yeniden oluşturmuşlardır. Ümmetin bugünü ve yarını direnişin ayakta kalmasına bağlıdır ve -Allah korusun- yenilgisi de ümmetin yok oluşu anlamına gelecektir.

Aksa Tufanı Ahzab Gazvesini Okumak İçin Bir Ufuktur

Hoca, direnişin İslam medeniyetinin inşasına ve insan medeniyetlerinin inşasına katkı sağlayan eylem olduğuna inandığını belirterek sözlerine şunları ekledi; Bugün ümmetimizin medeniyet inşasına ve insanlığın yenilenmesine katkıda bulunabilmesinin tek yolu “cihad”dır ve bu katkının gün ışığına çıkması için milletin bir kısmının bu konuda sorumluluk taşıması ve bu kutlu vazifeyi ifa etmesi gerekmektedir. Bilinçli Filistin direnişçisi bu emaneti maharetle taşımak için ayağa kalktı ve o bu sorumluluğu en güzel biçimde üstlendi, bunu en iyi şekilde taşıdı, en iyi şekilde yerine getirdi. Aslında o, bu zamanda benzeri olmayan bir hareketin temsilcisidir.

Daha Önce Bu Anlama Değinmedim... Direniş Politik Değil Varoluşsal Bir Eylemdir

Hoca direnişin kısmi bir eylem değil, kapsamlı bir eylem olduğuna değinerek şunları söyledi; Direnişe varoluşsal bir perspektiften baktım, yani direniş olmadan, cihad olmadan varoluşun, hayatın hiçbir anlamı yok. Çünkü varoluş ve yaşam ancak direniş eyleminin kendisinden kazanılabilir. Direniş eylemi tüm insani yetenekleri harekete geçirir ve bir araya getirir: işitme, görme, akıl ve tüm insan duyuları birlikte harekete geçer. Direnişe özgü hiçbir organ veya algı yoktur. Cihad, bir yetinin durduğu ya da bir yetinin hakimiyetine girdiği bir eylem değil, bütün yetileri kullanan bir iradedir ve onun sayesinde kişi hakikatte şekillenir.

Direniş ve cihad bu anlamda Allah'ın direnişçilere verdiği hayat iksiridir ve o olmadan ölüm ve yok oluştan başka bir şey olmaz. Nitekim âyet-i kerimede “*Ey iman edenler! Size hayat verecek*

şeylere sizi çağırıldığı zaman, Allah'ın ve Resûlü'nün çağrısına uyun."¹ buyurularak bu duruma işaret edilmektedir. İmkânsızlık ve yetersizlik gerekçelerini ve bahaneleri bir kenara bırakıp bu kutlu mücadeleyi başlatan direnişçileri, ihaneti kabul eden, hayal kırıklığına uğramaya alışmış diğer tüm insanlardan ayıran özellik de budur. Çünkü zilleti tercih eden kişi canlı olsa da ölüye benzer. Bu kutlu ve diri direnişçi grubun durumunu bu âyet ne güzel şekilde tasvîr etmektedir; *"Ölü iken dirilttiğimiz ve kendisine, insanlar arasında yürüyeceği bir nur verdiğimiz kimsenin durumu, hiç, karanlıklar içinde kalmış, bir türlü ondan çıkamamış kimsenin durumu gibi olur mu?"*² Hoca, direnişi insanın varoluşunu ilerleten varoluşsal bir eylem olarak yorumlarken bu kapsamlı anlama daha önce değinilmediğini vurgulamaktadır.

"Siyonist Akıl Yenildi": Hocanın Hayali Gerçek Oldu

Hoca, siyasi bilinç ve düşüncesinin 1967 yenilgisiyle başladığını, o dönemde üniversitede şiir yazmaya hevesli bir öğrenci olduğunu, bu savaşın onda şiddetli bir depreme yol açtığını ve şu soruların zihnini meşgul ettiğini anlattı. *Bütün Arapları mağlup edebilen bu akıl nedir? Tarihinde bu kadar kalabalık ve köklü bir millet nasıl yenilebilir? Zihninde hep şu sorular varken aynı zamanda şu temenniye de taşımaktaydı; Siyonist akli yenecek bir akla ne zaman sahip olacağız?*

Devamında şunları ekledi; *Zamanın ve ümmetin sorunları olan bu soruları kişisel ve bilişsel olarak taşıdım ve Siyonist zaferin kazanıldığı zihinsel mekanizmaları ve Arap yenilgisini doğuran kusurları ve sorunları keşfetmek için çalışmalarımı mantık ve düşünce üzerine yoğunlaştırdım. Dolayısıyla bu soruların yankısı içimde büyümeye devam etti, ta ki Filistinli savaşçının bu tufanı meydana getirdiği günü görene kadar. Siyonist aklın nasıl mağlup edildiğini kendi gözlerimle gördüm, böylece ilk kez gönül huzuru hissettim ve bana göre cevabı olmayan soruların cevaplarını buldum.*

Modern çağda Arap-İslam aklının ve İslami aklın yeteneklerinin ve gücünün en büyük tezahürünün Aksa tufanında vücut bulan şey olduğuna inanıyorum. Bu sayede direnişçi İslam aklının imkânı, gücü ve genişliğini gördüğü gibi Siyonist aklın yeteneklerini, sınırlarını ve kırılmasını da keşfetti. Bu gerçeklik karşısında harekete geçme sorumluluğunu üstlendi ve bu sayede olağanüstü başarılar elde edildi. Bütün bu sonuçlar Cenab-ı Hakk tarafında seçilmiş olmanın anlamını ortaya koymaktadır.

¹ el-Enfâl 8/24.

² El-En'âm 6/122.

Direnışcinin Aklı Desteklenen Akıldır

Taha Abdurrahman aklı üçe ayırıyor: Sınırların engellediği soyut akıl, afetlerin müdahale ettiği engellenmiş akıl ve mükemmellik içinde yüzen destekleyici akıl. Hocaya göre 7 Ekim'de gerçekleşen başarının arkasında Allah tarafından "desteklenmiş akıl" vardır. Ayrıca bu akıl tüm maddi sınır ve olanakları aşmış ve kendisiyle birlikte herhangi bir günahın olmadığı, nur üstüne nur olan melek gibi yücelen katıksız bir imanla doludur.

Bu savaşçılar, modern insanın kaybettiği değerleri en güzel ve en parlak şekilde ortaya çıkarmak için Allah'ın rubûbiyetine şahit kıldığı gün, doğuştan gelen fitratını keşfetmesine yol açan tüm insanlığa ışık tutan kandiller olmaya devam etmektedirler.

Bu savaşçılar melekûtüdür. Gayeleri zaman ve mekân üstüdür. Onlar gökyüzüne bağlıdırlar ve ilâhî gölge altındadırlar. Allah için bir araya gelip Allah için birbirlerinden ayrılmaktadırlar. Melekler de onlarla birlikte savaşmaktadırlar.

Onların 3 saatte gerçekleştirmiş oldukları, kitap ve konferanslarımda değindiğim "desteklenen akıl"ın bir örneği olduklarına dair bir delildir. Ne mutlu onlara...

Bu, Cenab-ı Hakk'ın onlara ilahi üstünlüğü ve özelliği miras bırakmak istediğinin açık bir delili ve açık bir gerçeğidir ki, kalbi olan veya şahit olarak dinleyenler için bir ibret olsun, önemli olan bu büyük olayı dikkate almaktır. Bu kutlu mücadele hikâyeden önce bir âyettir.

Hocanın Aksa Tufanı ile ilgili Temennisi: "Keşke Genç Olsaydım ve Onlarla Savaşabilseydim!":

Bu nurlu buluşmanın nurlu bir anında hocamız bize duygularını ve savaşa katılma arzusunu anlattı: "Keşke onlarla savaşan bir genç olsaydım. Bu tecrübe etmeyi hak eden bir zamandır ve değerlendirilmesi gereken bir andır. İnsanın başka bir hayatta dilemediği hayatı olan anlardır. İlahi kelam böylesi anlarda savaşçıya iletilir. Onu bir mesajın okuyucusu olarak değil, muhatabı olarak duyar. Bu anlarda, dua ederse icabet edilir, bağışlanma dilerse bağışlanır. Cenab-ı Hakk'ın buyurduğu gibi Allah'ın yardımı onunladır ve ondan ayrılmaz bir hal alır. Nitekim âyet-i kerime; "Allah size yardım ederse, sizi yenecek yoktur."³ ve "Allah'ın izniyle büyük bir topluluğa galip gelen nice küçük topluluklar vardır."⁴ buyurulmaktadır. Hayatım boyunca yaşamak istediğim bir an bu cihatta yer almaktı ancak bu kutlu mücadele bu seçkin grubun nasibi oldu.

³ Âli İmrân 3/160.

⁴ el-Bakara 2/249.

Bu Kitabı Yazmayı Yerine Getirilmesi Gerekli Vazife Kabul Ettim: “Suğûru’l-Murabita” (Bu kitabı yazmama sebep olan neden)

Üzerimde yerine getirilmesi gereken bir görev olduğunu her zaman hissettim, yoksa hayatım anlamını yitirecek ve daha önce yapmadığım bir şekilde Allah'a da itaatsizlik etmiş olurum. Bu kitabı yazma zorunluluğunu hissettim. Yayınevime hiçbir hak ve ücret olmaksızın hediye ettim.

Bu sözlerle, mütefekkir hocamız -Allah onu korusun-, yukarıda bahsi geçen eserin giriş kısmında belirtmediği kitabının yazılış hikâyesini ve tasnif edilmesinin gerekçesini bizlere özetledi.

Mütefekkirin ruhuna işleyen bireysel, bilişsel, kültürel, entelektüel ve felsefi sorumluluk boyutları bu kitapta bir sorumluluk ve ihmal edilemeyecek bir görev olarak belirgindir. Çünkü aksi takdirde bu sözler anlamlarını ve inandırıcılığını kaybeder.

Hayal Kırıklığı ve Normalleştirme... Emanete İhanet ve Kültüre İhanet

Prof. Taha Abdurrahman, genel olarak ümmetten, özel olarak da entelektüellerden hayal kırıklığı sebebiyle duyduğu derin üzüntüyü ve acıyı bize aktardı.

Hoca, ümmetin ve özellikle entelektüel kesimin neden olduğu hayal kırıklığının yürekleri parçaladığını belirterek birçok aydınının emanete ve kültüre ihanet ettiğini belirtti. Normalleşme olmasaydı işgalci devlet bu yaptıklarını yapamazdı, normalleşen ülkeler de tavır alsaydı bu canice saldırılar dururdu.

Taha Abdurrahman yeni nesillere düşen görevin, önceki nesillere yüklenen görevin iki katı olduğunu belirterek sözlerini devam ettirdi.

Bu normalleşmenin arkasında ise 1967'de Yahudilerin anayurtlarına döndüğü yaygarası vardır. Günümüz gençliği ise işgalci devletin taassup ve fanatizminin hâkim olduğu yenilgi anlarını yaşamadığı için farklı hazırlıklarla birlikte yeni algıları taşımış olmalarıdır.

Profesör Taha Abdurrahman konuşmasında ümmetin gençlerinin öne çıkması, onların her toplum ve millette hayatın sırrı olduğuna ve milletleri karanlıklarından aydınlığa çıkarabilecek yegâne birey oldukları ve kalkınmış bir hayatın en parlak biçimi olduklarına inanmaları gerektiğini ifade etti.

Sonuç

Bu şekilde özgüvene dayalı, olayların yüzeysel görünümünün ötesine geçerek derinliklere uzanan felsefi, ahlakî ve irfanî tefekkür ve deruni ahlaki yansıma sayesinde Prof. Taha Abdurrahman

hocamızın da yıllarca meşgul olduğu fikri proje kapsamında Aksa Tufanı'nın medeniyet ufuklarını ve ahlaki unsurlarını hissetmek mümkündür. Çağdaş Müslüman aklı, kendi zihninde yanan, hafızasında mevcut olan bu kaygının ışığında mirasını yeniden okumak zorundadır. Çünkü yazarın entelektüel katkısını kendi eserinden ayırmak mümkün değildir. Biyografisi ve onun kaygıları ve hedefleri dışında arzu ve düşüncelerine dair doğru bir fikir edinmek mümkün değildir.

Hassas duygularla harmanlanan bu derin düşüncelerde, ümmetin karşı karşıya olduğu büyük olaylara karşı sorumluluk anlayışı belirgindir. Nitekim bu durum, fikrin doğruluğuna veya yanlışlığına ölçüt, aydının hayatına veya ölümüne şahit olmaktadır. *Aksa Tufanı* sayesinde düşünce ve kültürün, görev ve dürüstlüğün tanımı yeniden yapılacak ve onunla zihin yenilenecek, ruh uyanacak ve modernlik onunla inşa edilecektir. Çünkü bu inşa ve yenilenme cihadı benimseyen direniş hareketine bağlıdır.